

Datum

2026-01-22

Dnr Forte

2025-02097

Dnr Finansdepartementet

Fi2025/01913

Remissyttrande över EU-kommissionens förslag om genomföranderamverk

Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd, Forte, har erhållit EU-kommissionens förslag om inrättandet av ett nytt ramverk uppföljning av budgetutgifter och genomförande, COM (2025) 545, på remiss.

Förslaget innehåller ett nytt ramverk för genomförande och uppföljning av politik som finansieras av EU-budgeten och som ska börja gälla från och med 2028.

Det nya ramverket påverkar Forte genom dess betydelse inom nästa ramprogram för forskning och innovation ("FP10", eller nya Horisont Europa) och inom konkurrenskraftsfonden, vilka utgör de två EU-program Forte planerar att delta i under kommande fleråriga budgetram. Det är utifrån det perspektivet vi yttrar oss i denna remiss.

EU:s forskningsramprogram med de finansierings- och samarbetsmöjligheter som det innehåller, är av stor betydelse för svensk forskning och innovation inom Fortes ansvarsområden. Ramverket för programmets genomförande och utvärdering är inte bara viktigt för genomförandet av program som pågår, utan har även stor långsiktig inverkan genom sin styrande roll för utvärderingar av genomförda program, som beaktas när budget och innehåll för program i kommande flerårsbudget ska bestämmas.

I Fortes roller, dels som representant för Sverige (expert) i programkommittéer inom Horisont Europa och framöver eventuellt också konkurrenskraftsfonden, dels som part i Europeiska partnerskap, är den uppföljning och utvärdering som kommissionen genomför av programmets satsningar och verksamheter av intresse och värde för våra prioriteringar och vårt engagemang på EU-nivå.

Forte välkomnar ambitionen att inrätta ett enhetligt system för att övervaka, rapportera om och utvärdera EU-budgetens genomförande, vilket ska vara enklare och mindre administrativt krävande än nuvarande system, samt skapa större transparens och minska kostnader för berörda aktörer.

Det nya ramverket bygger på prestationsbaserad budgetering utifrån en lista över insatstyp med tillhörande resultat- och effekt(output)indikatorer, samt så kallade EU-koefficienter för att kvantifiera bidraget till EU:s övergripande politiska mål som exempelvis grön omställning och social inkludering. Forte menar att det är svårt att bedöma om den föreslagna genomförandemodellen kan bidra till att EU:s forskningsramprogram och berörd politik i ökad utsträckning utformas med relevanta mål och ändamålsenliga åtgärder, och därigenom ger förutsättningar att uppnå målen som satts upp för ramverket om att stärka utformningen, övervakningen och genomförandet av unionens strategiska prioriteringar. Kommissionens sätt att tillämpa ramverket i praktiken kommer att vara avgörande.

Även om förslaget innebär förenklingar totalt sett finns det investeringskostnader i form av arbetstid och utveckling som kan överstiga de besparingar ett nytt system potentiellt kan bidra med.

Indikatorerna som föreslås inom politikområdet *Forskning och innovation* uppfattar Forte som huvudsakligen vedertagna. Det är bra för kontinuitet och långsiktig uppföljning att många av indikatorerna har använts redan i nuvarande forskningsramprogram¹. Samtidigt menar vi att många av dem utgör förhållandevis trubbiga mått på resultat av forsknings- och innovationsinvesteringar. Vissa indikatorer är allmänt formulerade och vi ser i det sammanhanget positivt på att kommissionen har möjlighet att närmare definiera resultat- och outputindikatorer vid behov (Artikel 8.3). Exempelvis skulle typen av slutanvändare i indikatorn ”Andel projekt med slutanvändare och medborgardeltagande” vara värdefull att specificera för att indikatorn ska vara användbar vid uppföljning och utvärdering forskningssatsningar. Likaså behöver innebörden av jämställdhetsdimension i indikatorn ”Antal projekt och EU-bidrag till projekt som integrerar jämställdhetsdimensionen” definieras.

Vidare anser Forte att indikatorerna inte är formulerade för att bidra till jämställdhetsintegrering (gender mainstreaming) vilket eftersträvas i EU. Ramprogrammet för forskning och innovation hör till programmen som enligt bilaga IV uttalat ska stödja jämställdhet. För att leva upp till det skulle indikatorerna i berörda interventionsområden behöva formuleras så att de generellt och inte bara i enstaka indikatorer, synliggör könsskillnader och (o)jämställda mönster och fångar olika aspekter av forskningsramprogrammets betydelse för jämställdhet. Så många indikatorer som möjligt skulle formuleras likt indikatorn ”Antal forskare som fått stöd – fördelat på kön, karriärnivå och ursprungsland”. På så vis kan eventuella könsskillnader i: direkt representation och tillträde; villkor i form av makt och resurser; och effekter i form konsekvenser, analyseras. Därmed skulle den kvantitativa uppföljningen i större utsträckning bidra till uppföljningen av EU:s jämställdhetsintegrering och samtidigt främja en kompletterande kvalitativ analys, som Forte anser är nödvändig när det gäller utvärdering inom forskningsramprogrammet.

Det nya enhetliga ramverket kan också anses ha potential att underlätta att följa och analysera komplementära effekter och synergieffekter som samverkan mellan olika EU-program kan ge upphov till, vilket är positivt.

¹ [Evidence Framework for the monitoring and evaluation of Horizon Europe](#)

I detta ärende har generaldirektör Jonas Björck beslutat efter föredragning av forskningssekreterare Tove Hammarberg.

Jonas Björck

Generaldirektör